

1. י"ב ט"ו אקו"ף י"ב ג"ח ב"ב

פרשת אחרי

3. א"ה ט"ו אקו"ף י"ב ג"ח ב"ב

[כ] וידבר ה' אל משה אחרי מות וגו'. בפירושו רש"י מתורת כהנים מה נאמר לו כדיבור ראשון משלו משל לחולה וכו' זה זרזו יותר מן הראשון. וצריך להבין בשלמא במשל דהראשון לא זכר כלל עונש מיתה והשני אמר שלא תמות וכו' זרזו יותר מהראשון, אבל בנמשל הא גם באזהרה כתיב עונש מיתה ולא ימות. גם במשל יתכן שלהראשון לא האמין החולה מה שאין כן השני שהביא לו דמיון כדרך שמת פלוני האמין, אבל כאן וכי ה' יתברך צריך עדות וראיה ואין שום נפקא מינה בין זירזו ראשון לשני. גם חלילה לומר על אהרן שיעשה מפני יראת עונש, בודאי יקיים מצוות ה' יתברך מאהבה.

אך הענין דאיתא במדרש (תנחומא פרשה זו ו) אכילה ודאית דכתיב (משלי ט"ז, ט"ו) באור פני מלך חיים וגו' והיינו שנכנסו לפרדס והוא שהם היו אז במדרגת כהן גדול ביום הכפורים, וגם קטורת שלהם היה כיום הכפורים בקודש הקדשים, וכמו שאמרו (תנחומא פרשה זו ו) באחד בניסן מתו וכו' מזכיר מיתתן ביום הכפורים אלא מלמד שכשם שיום הכפורים מכפר כן מיתתן וכו' ואיך מכפר מיתתן אם היה לעונש, אך הענין שבקודש הקדשים כתיב וכל אדם לא יהיה באוהל מועד אפילו מלאכים דכתיב (יחזקאל א', י') ודמות פניהם פני אדם ומה שאמרו (מנחות ק"ט: ט) נודמן לי זקן אחד מייתי בתוס' מירושלמי שמא שכנה היתה, והרי הכהן גדול ראה וזן עיניו מן השכנה, וקודש הקדשים איתא (זוה"ק ח"ב קכ"א.) והחכמה מאין תמצא מאתר דאיקרי קודש הקדשים, אך הכהן גדול היה כרבי עקיבא שנכנס בשלום ויצא בשלום, והם היו כבן עזאי שהציץ ומת (הגיגה י"ד:) והנה אהרן יכול להיות שימסור נפשו לראות וכמו שהם מסרו נפשם, ומה יועיל האזהרה ולא ימות, ועל זה נאמר דיבור הראשון אחרי מות שלא ימות כדרך שמת פלוני שלא יכנס במסירות נפש, זולת ביום הכפורים בסדר הזה שאז הוא כרבי עקיבא שראוי להשתמש בכבודי וכמו שאמרו על רבי עקיבא (שם ט"ו סוף ע"ב) ועליו הכתוב אומר (שיר השירים א', ד) משכני אחרין נרוצה:

[ג] ב"זוה"ק (פרשה זו ג"ו:) מאי שיר מזמור וכו' שיר דאיהו כפול וכו' וכן מזמור שיר ליום השבת, וכן כתב במדרש (שחר טוב תהלים צ"ב) כל עיסקא דשבת כפול וכו' מזמורו כפול וכו'. והענין על פי מה שמוכא בתיקונים (תיקון י"ג) תנינא בשיר דא חכמה וכו' רביעאה במזמור ודא הוא דרועא ימינא וכו' וכן כתב ב"זוה"ק (רעיא מהימנא ח"ג רכ"ג:) בזמור חסד וכו' בשיר וברכה חכמה ובינה. והיינו דחכמה תורה שבכתב וזה נקרא שיר וכמו שנאמר (דברים ל"א, י"ט) ועתה כתבו לכם את השירה וגו' ונפקא ליה מינה (סנהדרין

שאף שהם אמרו זה אבל התורה לא היתו כותבת דברי כדאי שאמרו, וכמבואר במדרש (תנחומא תולדות א' ונתבאר במקום אחר), ועל כרח הדברים אמיתים כיון שנכתב בתורה שבאמ כל העדה כולם קדושים, אך מכל מקום נצר אהרן שהוא קודש קדשים כמו שנאמר (דב' הימים"א כ"ג, י"ג) ויבדל אהרן להקדישו קודי קדשים וגו', ועל זה אמר משה רבינו ואהו מה הוא כי תלינו עליו שעל ידי שאהרן משי עצמו כמי שאינו זוכה להיות מרכבה למדו אין שנקרא קודש קדשים, וכמ"ש ב"זוה"ק (ח"ב קכ"א.) והחכמה מאין תמצא אוריית: מחכמתא נפקת מאתר דאיקרו קודש והחכמה נפקת מאתר דאיקרי קודש הקדשים והו: עתיקא קדישא דאיקרי אין (וזהו ח"ב ס"ד:) ובו קרח באו לתקן פגם אביהם לכן אמרו שי מזמור, דאף דאמת דכל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ששמעו אנכי ונתקע תלמוד תורו בלבם תורה שבכתב שנקרא שיר, מכל מקו נצרך גם כן תורה שבעל פה שהוא מזמו ולזה זכה רק אהרן שהוא מרכבה למדת אי ונבדל להיות קודש קדשים ולכן הקדימו שי ואחר כך מזמור:

[ו] לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים. והיינו שיש בקליפה מדריגה שנקרא שלג והוא ראשית גוים עמלק, דכתיב ביה (דברים כ"ה, י"ח) אשר קרך וגו' שציננך והפשירך, והוא משפיל את האדם שמה נחשב תורתו ועבודתו. וזה היצר הרע הוא אף בגדולים שלא יוכל להסיתם לרע משפיל ומקרר אותם, וכמו שמצינו (תמורה ט"ז.) לבלתי עצבי שלא ישגבני יצר הרע מלשנות, והרי עתניאל בן קנו שהיה שורש תורה שבעל פה והחזיר בפלפולו ההלכות שנשכחו בימי אבלו של משה מכל מקום התפלל על זה שלא ישליך היצר הרע עצבות עליו להשפיל דעתו ועל ידי זה יהיה נמנע מלשנות. ונגד זה יש שני מיני גיהנום, גיהנום של אש נגד כל השלש קליפות הקנאה והתאוה והכבוד שכולם נקראו אש (כמו שנתבאר במקום אחר), וגיהנום של שלג נגד קליפת עמלק וכמו שאמרו (תנחומא ראה י"ג) והיכן הן משלימין עצמן רבי יהודה בר רבי אומר בשלג וכו' תשלג בצלמון השלג צלמות שלהן, והיינו רק אומות העולם שהולכין בקליפה עד שמשלימין עצמן בשלג, ומכל מקום בישראל הוא להיפוך שקליפה זו שולט בגדולים שאינו יכול לפתות אותם לעשות נגד התורה עליהם משליך קרירות ועצבות, ונגד זה צריכים גאווה כמו שנאמר (דבר' הימים"ב י"ז, ו) ויגבה לבו בדרכי ה', והיינו שידע שעל ידי מעשיו עושה רושם בעליונים כמו שנאמר (תהלים ס"ח, ל"ה) תנו עוז לאלהים ואיתא ב"זוה"ק (ח"ב ל"ב:) כמה בעובדין דכשרן, ובהיפוך כתיב (דברים ל"ב, י"ח) צור ילדך תשי שמתישין כח של מעלה (ספרי האזינו י"ד) וזו כמין גאה וגאווה.

כ"א:) שמצוה לכתוב ספר תורה, ומזמור חסד היינו תורה שבעל פה שנקרא תורת חסד כמו שנאמר (משלי ל"א, כ"ו) תורת חסד על לשונה, וזה תורה ללמדה זו תורה של חסד (סוכה מ"ט:) והיינו תורה שבעל פה שהוא ללמד לתלמידים, וכן אברהם אבינו ע"ה שהיה הראשון שהמציא התורה מדעתו וכמו שאמרו (בראשית רבה ס"א, א') אב לא למדו ורב לא היה לו וכו' אלא זימן לו הקב"ה שתי כליותיו כמין שני רבנים וכו' והוא לימד ופרסם אלקותו יתברך שמו לכל באי עולם, וזה תורת חסד וזה נקרא מזמור, וכמו שאמרו (מגילה ל"ב.) כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה וכתבו בתוס' שהיו רגילין לשנות המשניות בזמרה כדי שיזכרו, וכן אמרו (שבת ק"ג.) גמרא גמור זמורתא תהא והיינו דתורה שבעל פה נקרא מזמור מלשון לומר כל העריצים. שעל ידי התורה שבעל פה שהוא הרוב חכמה מועיל לומר כל העריצים לתקן הרוב כעס. וכן מובא (רעיא מהימנא פנחס שם) מזמור וכו' מסיטרא דזמר דאורייתא וזמר דצלוחתא, ששניהם מועילים לזמר העריצים, וזהו גמרא גמור אף דלא ידע מאי קאמר מכל מקום זמורתא תהא שמועיל להכרית ולזמר כל החוחים והקוצים הסובבים את השושנה העליונה.

וזהו מה שאמרו דשבת שירו כפול, מזמור היינו תורה שבעל פה דשבת מדת מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה, וכן כתב ב"זוה"ק (ח"א מ"ז:) ביום השביעי דא תורה שבעל פה. שיר היינו תורה שבכתב כמו שאמרו (שבת פ"ו:) ודכולי עלמא בשבת ניתנה תורה וכתוב (תהלים צ"ב, ב') טוב להודות לה' והיינו לתקן העבר וכמו שאמרו בפרקי דר' אליעזר (פרק י"ט) כמה דאת אמר (משלי כ"ח, י"ג) מודה ועוזב ירוחם. ושבת מועיל לתקן העבר כמו שאמרו (שבת ק"ח:) שאפילו עובד עבודה זרה כאנוש מוחלין לו, ולזמר לשמך עליון על ידי תורה שבעל פה שיש בשבת התגלות לישראל מועיל לזמר את הסובבים לשמך עליון.

ובתיב בזה מזמור ואחר כך שיר דמדת שבת עיקרו תורה שבעל פה שהיא מדת מלכות, מה שאין כן בבני קרח שבאו לתקן פגם אביהם שאמרו כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', והיינו שאמרו שאין צריך תורה שבעל פה שהוא כח אהרן וכמו שנאמר (שמות ד', ט"ו) ואהרן אחיך יהיה לך לפה, ואמרו שאין צריך כלל לתורה שבעל פה כי כל העדה וגו' וכמו שיהיה לעתיד דכתיב (ירמיה ל"א, ל"ו) ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו' כי כולם ידעו וגו' ומן הסתם כיון שנכתב דבריהם בתורה אינו דבר ברזי.